

Thuis in Leidschendam- Voorburg

Leidschendam-Voorburg

Verkiezingsprogramma
VVD Leidschendam-Voorburg 2026-2030

Inhoudsopgave

Brief aan onze inwoners 4

Wonen 7

- 1. We bouwen voor de toekomst 8
- 2. Iedere straat schoon en heel 10
- 3. Groen en natuur 12
- 4. We staan klaar voor uitdagingen 13

Economie en onderwijs 14

- 1. Goed onderwijs voor iedereen 15
- 2. Sterke economie en MKB 17
- 3. Re-integratie en participatie 19

Mobiliteit 20

- 1. En-en-en 21
- 2. Parkeren voor de deur 23
- 3. Bereikbaarheid 25
- 4. Investeren in verkeersveiligheid 27

Veiligheid 28

- 1. Veiligheid 29
- 2. Vrijheid 31
- 3. Voorbereid zijn op calamiteiten 33

Sport en cultuur 34

- 1. Sport en beweging 35
- 2. Ruimte voor Kunst en cultuur 36
- 3. Toerisme en Recreatie 38

Zorg en ondersteuning 39

- 1. Goede zorg voor iedereen 40
- 2. Veilig opgroeien en opvoeden 42

Gemeente en Bestuur 44

- 1. Financiën 45
- 2. Sterke en kleine overheid met goede dienstverlening 47
- 3. Waar iedereen mee kan praten 50

Colofon 52

► Brief aan onze inwoners

Ik voel me thuis in Leidschendam-Voorburg. Ik ben hier opgegroeid en mijn zonen zijn hier opgegroeid. Mijn ouders wonen hier en mijn vrienden wonen hier. Ik heb op diverse plekken in de gemeente gewoond, maar altijd heerlijk te midden van groen. Met parken en speeltuinen om de hoek, en in de buurt van perken en tuinen. Intiem en gezellig als een dorp, maar toch groot als een stad met kunst en cultuur in de buurt, goede scholen en gezellige evenementen. Centraal gelegen, dus 's morgens op de fiets, met tram of bus, of auto naar het werk.

Ik voel me thuis bij de VVD. De VVD Leidschendam-Voorburg heeft zich de afgelopen vier jaar hard voor u ingezet, zodat de gemeente nog iets beter is geworden. We vinden het belangrijk dat u plezierig en veilig kunt wonen, dat de straten opgeruimd en schoon zijn en dat ondernemers de ruimte voelen om te ondernemen.

Wij hebben als VVD de gemeente de afgelopen vier jaar nog iets beter gemaakt op het gebied van:

Bouwen: De afgelopen vier jaar zijn nieuwe woningen gerealiseerd voor verschillende doelgroepen. Er is een Vastgoednota vastgesteld, waardoor gemeentelijk vastgoed, sporthallen en wijkcentra veilig, energiezuinig worden en toekomstbestendig blijven. We bouwen aan goede schoolgebouwen.

Ondernemen: We investeerden in onze winkelcentra en bedrijventerreinen. De herontwikkeling van winkelcentrum De Julianabaan is concreet geworden. Het Stationsplein Voorburg krijgt een groen en levendig ontwerp en het Damplein is vergroend. Verder zorgden we voor verlenging van terrasvergunningen, meer standplaatsen en meer werkplekken met een bedrijfsverzamelgebouw in de Herenstraat.

Veiligheid en vrijheid: Er kwamen meer BOA's bij. In bijna alle wijken hebben we samen met bewoners een wijkveiligheidsplan opgesteld. Op afvaldump en bijplaatsingen wordt streng gehandhaafd, waarbij de kosten voor het weghalen van illegaal afval worden doorberekend aan de vervuiler. Met het Anjerveldje voor al onze veteranen en een stek van de Anne Frank-boom vroegen we aandacht voor ons verleden en heden.

Verkeer en bereikbaarheid: Parkeren is gratis. Voor het Damcentrum ligt er een plan om het centrum nog aantrekkelijker te maken. Wegen en fietspaden werden aangepakt. En door onze motie is er nu een actieplan Verkeersveiligheid.

Financiën: Er is een nieuw subsidiesysteem, waardoor er een beter aanbod van zorg, ondersteuning en maatschappelijke activiteiten is. Er is geïnvesteerd in bomen en het groen, en wegen, stoepen en fietspaden. De lasten zijn laag gebleven en ondanks dat het Rijk de gemeente minder geld gaf voor haar taken (het Ravijnjaar), hebben we alle voorzieningen op peil gehouden.

Toch kunnen we niet achteroverleunen en tevreden om ons heen kijken. De wereld is een stuk onveiliger en onzekerder geworden. De woningmarkt biedt nog steeds niet voor iedereen een passend huis. Veel ondernemers en bedrijven vinden het ingewikkeld om passend personeel te vinden, dan wel zoeken naar ruimte om hun bedrijf te kunnen laten groeien. En de gemeente staat onder financiële druk en ziet de uitgaven op bijvoorbeeld jeugdzorg en bijstand alleen maar stijgen. Dus moeten we blijven investeren in Leidschendam-Voorburg en tegelijkertijd het huishoudboekje bewaken.

We zetten daarom verder in op het klaarmaken van onze gemeente voor de toekomst. We helpen werkzoekenden aan een baan, we bouwen voor jongeren en starters, met voorrang voor onze leraren, zorgmedewerkers en politieagenten. Maar we bouwen ook voor senioren, waarbij zorg om de hoek beschikbaar is. We koesteren groen en water, versterken voorzieningen zoals sport en onze verenigingen, en zorgen ervoor dat de zorg voor u gemakkelijk toegankelijk en dichtbij is.

We blijven investeren in onze economie; in werkplekken, bedrijventerreinen en winkelcentra. De gemeente moet beter bereikbaar zijn. We kijken daarbij naar gedurfde oplossingen zoals het ombouwen van de Sytwendefietsbrug of door kruispunten, zoals op de Noordsingel, anders in te richten. Leidschendam-Voorburg is geen eiland. We nemen een stevige positie in de regio in, waarbij we altijd kijken wat de keuzes van de regio betekenen voor u en onze wijken.

Op woensdag 18 maart 2026 zijn gemeenteraadsverkiezingen. Dan is het aan u om te bepalen wat u belangrijk vindt en wie u mag vertegenwoordigen om dit te realiseren. In dit programma leest u per onderwerp waar wij als VVD Leidschendam-Voorburg nog meer in willen investeren. Dat doen we voor de hele gemeente, dus ook voor u en uw wijk. Want geen wijk is hetzelfde en we koesteren het karakter en de identiteit van iedere wijk. Daarom blijven we ook de komende vier jaar werken aan een fijn Leidschendam-Voorburg.

Voor u. Voor Leidschendam-Voorburg!

Astrid van Eekelen

Lijsttrekker VVD Leidschendam-Voorburg

► Wonen

Fijn wonen in Leidschendam-Voorburg

Wonen in Leidschendam-Voorburg is zoveel meer dan alleen een huis. Het is de plek waar je je veilig voelt, waar je jezelf kunt zijn. We willen dat iedere inwoner van Leidschendam, Voorburg en Stompwijk voor iedere fase in hun leven een **passend en betaalbaar huis** kan vinden. De afgelopen jaren zijn er veel bouwplannen ontwikkeld en woningen opgeleverd. Hier gaan we de komende jaren mee door! Waar je ook in de gemeente woont, **iedere wijk heeft een eigen uniek karakter en is schoon, heel en groen**. Dit koesteren we.

1. We bouwen voor de toekomst

De woningmarkt zit op slot. Door het **vereenvoudigen van regels en het versnellen van procedures** zorgen we ervoor dat er gebouwd wordt. Daardoor ontstaat doorstroming en kunnen **starters en jonge gezinnen** een woning vinden. We willen daarbij **voorrang voor inwoners die ook in Leidschendam-Voorburg werken: agenten, zorgmedewerkers of leraren**. Waar (bij)gebouwd wordt, doen we dat met voldoende **parkeermogelijkheden, groen en maatschappelijke voorzieningen**. Het **buitengebied** houden we **vitaal en groen**.

- We vereenvoudigen regels en versnellen procedures zodat (nieuw)bouwprojecten gemakkelijker te realiseren zijn. Zo stimuleren we de bouw van voldoende en betaalbare woningen, in het bijzonder voor starters en jonge gezinnen.
- We maken aanpassingen aan bestaande woningen voor gezinsuitbreiding of om ze levensloopbestendiger en duurzamer te maken, sneller mogelijk. Bijvoorbeeld met een dakopbouw, uitbouw of mantelzorghuisje.
- Iedereen moet ouder kunnen worden in zijn eigen omgeving. Het liefst in zijn of haar eigen huis, maar anders in de eigen gemeente. We stellen een seniorenmakelaar in die onderzoekt of het huidige aanbod aan seniorenwoningen voldoet aan de vraag en wensen en kijkt waar extra seniorenwoningen gebouwd kunnen worden.
- We willen leraren, politieagenten en zorgmedewerkers (sleutelberoepen) sneller aan een huis in Leidschendam-Voorburg helpen. Daarom maken we afspraken met verhuurders, ontwikkelaars en beleggers.
- Bij nieuwbouw gaan we waar mogelijk de hoogte in, zodat er voldoende ruimte blijft voor groen, sport en recreatie.
- We zoeken naar mogelijkheden om woningen toe te voegen. Daarom stimuleren we dat één of twee etages bijgebouwd kunnen worden op bestaande flats van minder dan vijf woonlagen.
- Sociale huurwoningen zijn alleen beschikbaar voor mensen die deze het hardst nodig hebben. We stimuleren de doorstroming op de woningmarkt door scheefwonen te voorkomen.
- We stimuleren woningcorporaties om huurders van sociale huurwoningen de kans te geven om hun woning te kopen.

- Nieuwbouw mag nooit de parkeerdruk in omliggende straten vergroten of de bereikbaarheid verminderen. Bij nieuwbouwlocaties hanteren we een parkeernorm die passend is voor de omgeving.
- Fijn wonen gaat niet alleen over een goed huis. We zorgen voor een prettige en leefbare omgeving door het mengen van functies voor wonen, werken, detailhandel en horeca.
- We blijven het splitsen van woningen in kleinere appartementen reguleren en controleren om de druk op de buurt niet verder te vergroten.
- Het buitengebied houden we vrij van zware verstedelijking. We zetten in op een vitaal platteland met (agrarische) bedrijven die bijdragen aan een groene omgeving en aantrekkelijke mogelijkheden voor recreatie en natuurbeleving.
- Als een pand wordt gekraakt, gaat de gemeente direct tot actie over. Want van andermans eigendom blijf je af!
- Bij de ruimtelijke ontwikkelingen in buurgemeenten die het woongenot van onze inwoners raken, laten we onze stem luid en duidelijk horen.

2. Iedere straat schoon en heel

We investeren in de buitenruimte en zorgen dat de kwaliteit op orde is en blijft. Vervuilers en afvaldumpers pakken we hard aan met bestuurlijke boetes en cameratoezicht. We willen een afvalinzamelingssysteem met hoge service, dicht bij de voordeur en lage kosten. Hierbij zetten we in op nascheiding.

- We investeren in de buitenruimte met meer bankjes, groen, fietsenstallingen en speeltuinen.
- We bewaken de kwaliteit van de buitenruimte door steviger te sturen op de meerjaren onderhoudsplannen. Hiervoor reserveren we voldoende budget.
- We stimuleren het schoonhouden van de buitenruimte door het aantal afvalbakken uit te breiden, vooral in parken, bij speeltuinen en in buitengebieden.
- We zorgen ervoor dat de gemeente meldingen van rommel, schade aan de buitenruimte en onveilige situaties binnen twee werkdagen oppakt.
- We leggen een bestuurlijke boete op aan veroorzakers van rommel zoals hondenpoep, zwerfvuil en vuil rondom ondergrondse containers. Van de inkomsten uit bestuurlijke boetes betalen we de handhaving.
- De gemeente herstelt proactief of na melding schade zoals vernielingen en graffiti. De kosten hiervan verhalen we zo veel mogelijk op de dader(s) of de ouders van de dader(s).

- We zetten de vliegende tegelbrigade door: we willen nette en veilige stoepen. Scheve stoeptegels door boomopdruk of door verzakking repareert de gemeente meteen.
- Wij zijn voor een eenvoudig afvalinzamelingssysteem met hoge service, dicht bij de voordeur en lage kosten.
- We brengen het belang van het scheiden van afval actief onder de aandacht bij inwoners. Daar waar gescheiden afvalinzameling niet mogelijk is, zijn we voor nascheiding. Machinaal nascheiden zorgt voor betere afvalscheiding waardoor het beter is voor het milieu en er meer recycling mogelijk is.
- We zijn tegen Diftar, dat wil zeggen betalen per kilo afval. Onze inwoners gaan hierdoor meer betalen, terwijl het afvalprobleem er niet door wordt opgelost.
- We pakken mensen aan die afval naast de ondergrondse afvalcontainers dumpen. Dat doen we door het plaatsen van camera's op hotspots en beboeten van het dumpen van afval.
- We ondersteunen initiatieven van inwoners om hun omgeving schoon te houden zoals de adoptanten van ondergrondse containers in De Prinsenhof.

3. Groen en natuur

We koesteren onze groene gemeente, en voegen waar mogelijk extra groen toe. We realiseren extra water door bijvoorbeeld fonteinen en 'bedriegertjes' op pleinen en in parken.

- We zetten in op de 3-30-300-norm: iedere inwoner ziet vanuit huis 3 bomen, 30% van de wijk zit onder het bladerdek van bomen en binnen 300 meter is er groen.
- Groen, sport en recreatie horen bij een aantrekkelijke woonomgeving.
- De Vlietzone houden we groen. We willen geen vervuilende bedrijven van Den Haag in onze achtertuin.
- We zetten in op alle vormen van groen: bomen, struiken, hangende tuinen of groene gevel- en dakbekleding.
- We ondersteunen initiatieven van inwoners om hun omgeving groen te houden zoals het adopteren van boomspiegels of onderhoud overnemen van bermen en struiken.
- We zijn een diervriendelijke gemeente. Maar overlast van ongewenst ongedierte, zoals ratten, blijven we aanpakken. Ook exoten zoals de eikenprocessierups, tijgermug en de Amerikaanse rivierkreeft willen wij een halt toeroepen.
- We houden van ons water. We realiseren fonteinen en 'bedriegertjes' op pleinen zoals het Stationsplein, De Julianabaan of het Damcentrum.
- We houden vijvers en sloten schoon.
- Omdat belangen elkaar raken, zetten we ons samen met de waterschappen in voor onder andere schoon water, natuurvriendelijke oevers en klimaatadaptatie. Ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

4. We staan klaar voor uitdagingen

Isoleren blijft topprioriteit om de energiekosten omlaag te brengen. We spreiden het risico: bestaande gasleidingen en netwerken blijven intact. We zijn tegen windmolens, en kiezen voor zonne-energie.

- Isoleren blijft topprioriteit. We maken isoleren zo goedkoop en aantrekkelijk mogelijk door het schrappen van lokale regelgeving of procedures. Kleine VvE's tot 8 woningen krijgen meer ondersteuning en hulp van de gemeente bij verduurzamen en isoleren. Zo brengen we voor iedereen de energierekening omlaag.
- We kiezen voor energievormen die uitvoerbaar, haalbaar en betaalbaar zijn voor onze inwoners. Dit bepalen we samen met bewoners van een wijk. Voor een betrouwbare en duurzame energievoorziening spreiden we de risico's; bestaande gasleidingen en netwerken blijven intact en er komt geen lokaal warmtebedrijf.
- We kiezen voor zonne-energie in plaats van windmolens. Dit betekent dat er binnen de gemeente geen plek is voor windmolens.
- We zorgen voor voldoende laadpalen en een infrastructuur die dit kan dragen.

► Economie en onderwijs

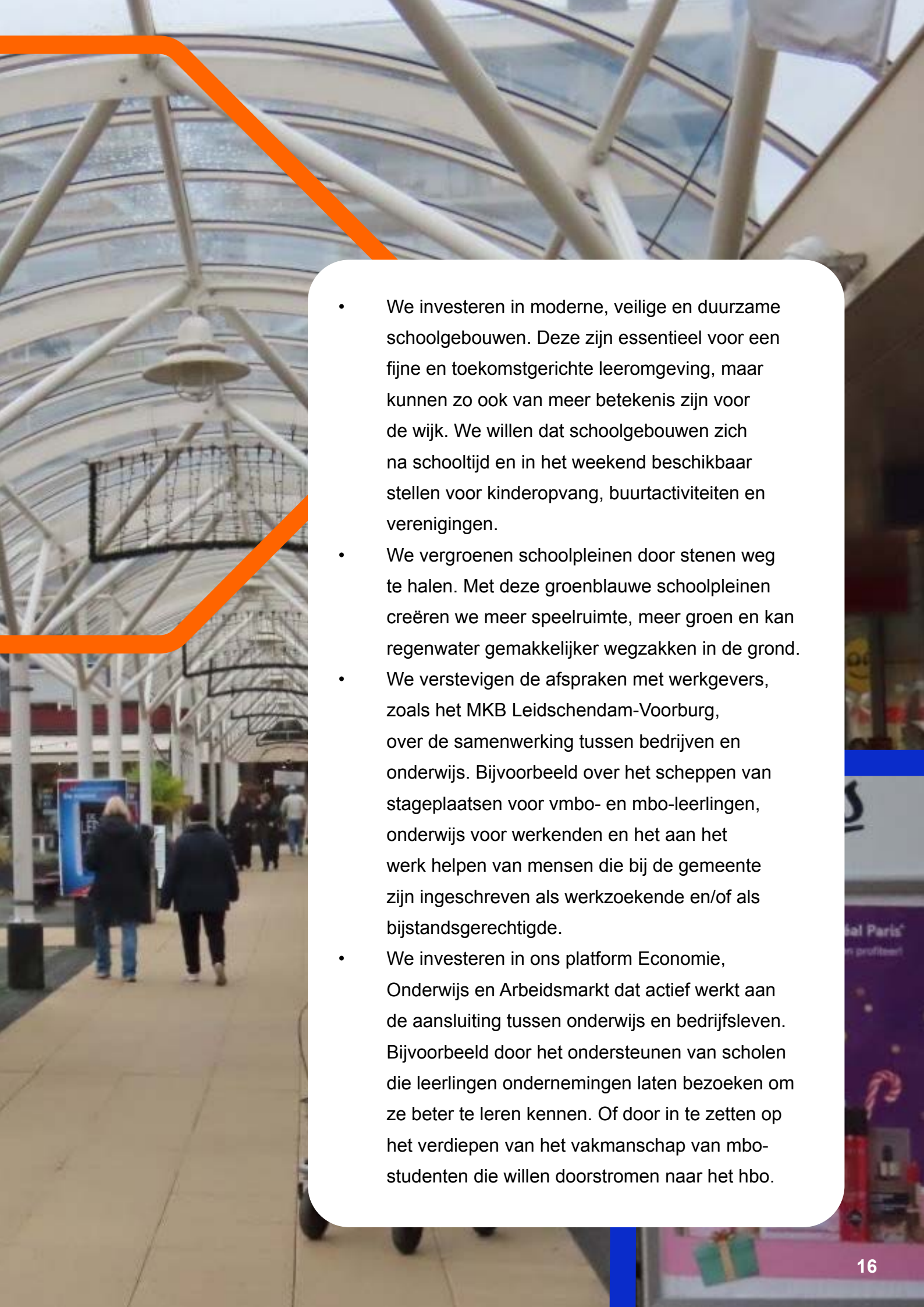
Ruimte voor onderwijs, werk en vooruitkomen

Wij geloven in de **kracht van mensen**, ondernemerschap en **vrijheid om kansen** te grijpen. Een bloeiende lokale economie begint bij **ruimte voor initiatief**: minder regels waar het kan, en ondersteuning waar het moet. Onderwijs is daarbij de sleutel tot vooruitgang, in gezonde en veilige **schoolgebouwen**. Iedereen die kan **meedoen**, doet mee.

1. Goed onderwijs voor iedereen

Goed onderwijs geeft kinderen **gelijke kansen**, leert hen kennis en **(digitale) vaardigheden** én helpt hen met **normen en waarden**. Daarbij is er nadrukkelijk ook aandacht voor zowel kinderen die **hoogbegaafd** zijn als voor kinderen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. We investeren in **moderne, duurzame schoolgebouwen**. We zetten in op maatregelen om een **lerarentekort te voorkomen**.

- In Leidschendam-Voorburg is de Lokale educatieve agenda (LEA) het instrument voor goed onderwijs. De gemeente maakt samen met onderwijspartners en jeugdzorgpartners per vier jaar afspraken. We zetten in op een effectievere inzet van middelen en zien we een actieve rol voor ouders/ouderbetrokkenheid.
- Via de Lokale Educatieve Agenda ondersteunen we scholen bij digitale geletterdheid en verantwoord AI-gebruik, bijvoorbeeld met lesmaterialen, docenttrainingen en veilige hulpmiddelen, met respect voor de autonomie van schoolbesturen.
- Het onderwijs moet ook een kansenmotor zijn voor leerlingen met een zorgbehoefte. Het aantal thuiszitters moet naar nul. De gemeente spreekt scholen actief aan om leerlingen in het onderwijs te houden bijvoorbeeld door de inzet van onderwijs-jeugdhulparrangementen.
- Aan onze mbo's worden de vakmensen van morgen opgeleid. Het mbo is zeer belangrijk onderwijs en verdient een goed imago. De gemeente stimuleert dat en werkt samen met onze ondernemers aan voldoende stage- en/of leerwerkplekken.
- Nog steeds vinden niet alle kinderen in Leidschendam-Voorburg die dit wel nodig hebben de weg naar de voor- en vroegschoolse educatie. We werken actief met de consultatiebureaus van de Jeugdgezondheidszorg samen zodat alle kinderen die dit nodig hebben naar de voor- en vroegschoolse educatie kunnen gaan.
- Jonge kinderen van ouders die inburgeren gaan verplicht naar een peuterspeelzaal om achterstanden te voorkomen. We betrekken de ouders bij het taalonderwijs van hun jonge kinderen.
- Het lerarentekort baart ons zorgen. Daarom zetten we, samen met de Rijksoverheid, in op maatregelen om het tekort op te vangen. Bijvoorbeeld door het inzetten van mensen die wel de kwaliteiten hebben, maar niet het juiste diploma, of door mensen te stimuleren om hun werk te combineren met werk voor de klas (hybride banen). Leraren kunnen zich dan concentreren op de echte onderwijstaken.

- We investeren in moderne, veilige en duurzame schoolgebouwen. Deze zijn essentieel voor een fijne en toekomstgerichte leeromgeving, maar kunnen zo ook van meer betekenis zijn voor de wijk. We willen dat schoolgebouwen zich na schooltijd en in het weekend beschikbaar stellen voor kinderopvang, buurtactiviteiten en verenigingen.
- We vergroenen schoolpleinen door stenen weg te halen. Met deze groenblauwe schoolpleinen creëren we meer speelruimte, meer groen en kan regenwater gemakkelijker wegzakken in de grond.
- We verstevigen de afspraken met werkgevers, zoals het MKB Leidschendam-Voorburg, over de samenwerking tussen bedrijven en onderwijs. Bijvoorbeeld over het scheppen van stageplaatsen voor vmbo- en mbo-leerlingen, onderwijs voor werkenden en het aan het werk helpen van mensen die bij de gemeente zijn ingeschreven als werkzoekende en/of als bijstandsgerechtigde.
- We investeren in ons platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt dat actief werkt aan de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven. Bijvoorbeeld door het ondersteunen van scholen die leerlingen ondernemingen laten bezoeken om ze beter te leren kennen. Of door in te zetten op het verdiepen van het vakmanschap van mbo-studenten die willen doorstromen naar het hbo.

2. Sterke economie en MKB

Leidschendam-Voorburg mag geen slaapstad worden. Bedrijvigheid en economische dynamiek zorgen voor arbeidsplaatsen en een aantrekkelijk woon- en verblijfsklimaat. Gemeente, ondernemers en onderwijs ontmoeten en versterken elkaar. Bedrijfshuisvesting blijft nodig. We investeren in onze winkelcentra.

- Ondernemers hebben letterlijk ruimte nodig om zich te vestigen. We kijken bij ruimtelijke ontwikkelingen nadrukkelijk naar mogelijkheden voor ondernemers. We vinden dat bij ruimtelijke ontwikkelingen minimaal 10% bestemd moet worden voor economische activiteiten. Ook streven we naar (meer) bedrijfsverzamelruimten zoals in de Herenstraat in het Huygenskwartier. We mikken op ruimte voor met name ZZP'ers, startende ondernemers en creatieve vakmensen zoals meubelmakers.
- De gemeente staat toe dat winkels een gevarieerd aanbod bieden van diensten, producten om mee te nemen en consumptie ter plekke. Een wijntje bij de kapper kan.
- We zetten de terrasvergunningen door en maken deze ook mogelijk in de winter. We gaan soepel om met gevelterrassen. Deze zorgen voor levendigheid in de wijk.
- De Julianabaan is een belangrijk winkelcentrum voor Leidschendam-Voorburg. Maar als er niets wordt gedaan, gaat het achteruit. Daarom moet het winkelcentrum worden opgeknapt en verbeterd. Wij investeren de komende jaren in de buitenruimte, winkels, woningen en de bibliotheek. Zo krijgen ondernemers én winkelend publiek een mooi en modern winkelcentrum voor de dagelijkse boodschappen en meer.

- Ook werken we verder aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het winkel- en horecagebied Damcentrum. Het Damplein wordt samen met bewoners en ondernemers heringericht. En we stellen voor dat de markt van het parkeerterrein van The Mall of the Netherlands (verder The Mall) wordt verplaatst naar het Damcentrum.
- Met The Mall hebben we een van de grootste publiekstrekkers van Nederland. We maken afspraken met The Mall over een jaarlijks vast aantal stageplekken, omscholingsplekken en banen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in verschillende sectoren en/of op verschillende niveaus.
- Het Huygenskwartier is een prachtige en bruisende economische trekker. We willen de Herenstraat levendig houden door detailhandel toe te staan en geen kantoren. Uiteraard zorgt de gemeente ervoor dat het hier mooi blijft, met respect voor de grote historische waarde.
- De bedrijventerreinen die we hebben, willen we behouden, aantrekkelijker maken en beter benutten. We voeren het Keurmerk Veilig Ondernemen voor winkelcentra en bedrijventerreinen door om ondermijning te voorkomen.
- Leidschendam-Voorburg is een gezellige gemeente met meerdere plekken waar het bruist, mensen elkaar ontmoeten en plezier hebben. Horeca en evenementen dragen daar flink aan bij en verdienen steun. De gemeente vraagt zich daarom af wat wél kan in plaats van wat niet kan.
- We hebben oog voor de agrarische economie die flink onder druk staat. We geven de ruimte aan agrariërs om hun bedrijven zo in te richten dat zij die op een innovatieve en vooruitstrevende manier kunnen runnen. Bijvoorbeeld door het combineren van bedrijvigheid met recreatie en toerisme, waaronder het aanbieden van eigen streekproducten. Dat draagt bij aan de gezondheid van hun bedrijf.
- Lokale (sociale) ondernemers krijgen voorrang bij aanbesteding van producten en diensten die de gemeente afneemt.
- Regels, voorschriften en regelingen waar ondernemers mee te maken krijgen, moeten helder zijn. Daarom voeren we een ondernemerstoets in. Ondernemers kijken dan zelf mee of nieuwe regelgeving en regelingen die voortvloeien uit nieuw beleid wat hen raakt haalbaar, doeltreffend, betaalbaar en uitvoerbaar zijn. Hierdoor ontstaat meer draagvlak en kunnen ondernemers hun doelen beter halen. We stellen samen met het MKB een uitvoeringsagenda op voor de komende jaren.

3. Re-integratie en participatie

In Leidschendam, Voorburg en Stompwijk is het uitgangspunt dat iedereen meedoet en naar vermogen bijdraagt. Voor wie niet (meer) kan werken, kijken we naar mogelijkheden zoals een werkplek op maat. Een uitkering is een springplank naar betaald werk.

- We stimuleren de samenwerking tussen ons ontwikkelbedrijf de Binnenbaan en ondernemers om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag te helpen.
- Alle jongeren tot 27 jaar volgen onderwijs, werken of hebben dagbesteding. Zo niet, dan volgt werk via de gemeente bijvoorbeeld bij de afdeling Stadsbeheer.
- We focussen op talent en mogelijkheden. Bij- en omscholing richten zich allereerst op iemands sterke punten en hoe deze aansluiten op de arbeidsmarkt. Zo realiseren we duurzame terugkeer naar werk. We verwachten dat mensen die een baan aangeboden krijgen deze ook accepteren en zich hiervoor inzetten.
- Wie naar vermogen bijdraagt kan op onze ondersteuning rekenen. Wie niet wil werken kan hiervoor gekort worden op zijn uitkering.
- De bijstand moet een springplank blijven. Wie vanuit een uitkering een betaalde baan accepteert, moet er altijd financieel op vooruit gaan. Daarom kijken we tweejaarlijks naar alle sociale voorzieningen en armoederegelingen of deze geen negatief effect of armoedeval opleveren.
- We zetten de jaarlijkse welzijnsgesprekken voort. Daarbij hebben we vooral oog voor kinderen.
- Van mensen met een bijstandsuitkering verwachten we dat ze de Nederlandse taal beheersen. Dit is de sleutel voor werk.
- We willen dat statushouders direct aan het werk gaan.

► Mobiliteit

Veilig van A naar B, op jouw manier

Leidschendam-Voorburg is **goed bereikbaar** door haar ligging vlakbij de A4, A12, A13 of N14/A44, NS-treinstation Voorburg, meerdere tram- en Randstadrailstations en de nabijheid van NS-treinstation Den Haag Mariahoeve. Ook zijn er **mooie fietspaden** van onze gemeente naar de buurgemeenten. Een **goede bereikbaarheid en doorstroom** van verkeer zijn belangrijk. Voor ondernemers en bedrijven, maar ook voor iedereen die naar het werk, vrienden of familie, of in de vrije tijd reist.

1. En-en-en

In Leidschendam-Voorburg **bepaal je zelf** hoe je van A naar B komt. Lopend, fietsend, met het OV, deelvervoer of met de auto. We zorgen er voor dat alle vervoersvormen evenveel aandacht krijgen en in **geïnvesteed** wordt. Op die manier blijft onze gemeente optimaal in beweging en kan iedereen **snel, gezellig en veilig** van A naar B komen.

- Wij willen dat heel Leidschendam-Voorburg goed bereikbaar is met openbaar vervoer dat voor iedereen toegankelijk en betaalbaar is, en de juiste kwaliteit, service en veiligheid biedt.
- Wij denken samen met Metropoolregio Rotterdam Den Haag en aanbieders van openbaar vervoer na over mogelijkheden om de bereikbaarheid met het openbaar vervoer (tram, bus, belbus, regiotaxi) te verbeteren in die delen van de gemeente waar de bereikbaarheid nu nog te wensen overlaat. Bijvoorbeeld Leidschendam-Zuid of Stompwijk.
- Wij zien de noodzaak van een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding tussen Den Haag CS en NS-station Voorburg om inwoners van de Binckhorst een alternatief voor de auto te bieden en zo Voorburg ontsloten te houden.
- Wij willen dat die hoogwaardige openbaar vervoersverbinding zoveel mogelijk over Haags grondgebied rijdt en bij voorkeur ondergronds wordt aangelegd samen met de Huygenstunnel.
- Een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding over de Prinses Mariannelaan en een tramhelling over de Binckhorstlaan zijn uitgesloten. Opa's veldje en Huygens Hofwijck blijven onaangetast.
- Samen met de gemeente Den Haag kijken we naar maatregelen om het verkeer over de Rotterdamse baan te dwingen. Daarbij doen we ook een onderzoek naar de mogelijkheid om sluipverkeer over de Binckhorstlaan Voorburg te beperken door de brug over de Broeksloot af te sluiten voor doorgaand verkeer en om te zetten naar een groene fietstraat. Hiervoor kiezen we alleen als dit ook een voordeel oplevert voor de wijk.

- De Geestbrugweg tussen Rijswijk en Voorburg blijft open. Deze verbinding tussen Rijswijk en Voorburg is belangrijk. Veel Rijswijkse jeugd zit bijvoorbeeld in Voorburg op school en veel Voorburgse jeugd sport in Rijswijk. Ook de zaterdagmarkt in Oud-Rijswijk is voor veel Voorburgers een wekelijks uitje. Daarom mag de Geestbrugweg-Prinses Mariannelaan niet worden afgesloten met een zogenaamde knip.
- Wij investeren in lokale en regionale, goede bewegwijzerde fietsroutes zoals de Velostrada om het gebruik van de fiets aantrekkelijk te maken.
- Wij investeren in de kwaliteit van fietsroutes door deze zo breed als mogelijk te maken, te asfalteren en deze visueel of fysiek te scheiden van rijstroken voor autoverkeer. We combineren deze werkzaamheden hiervoor zoveel mogelijk met andere werkzaamheden, zoals vervanging van het riool.
- Wij investeren in stallingsmogelijkheden voor (elektrische) fietsen, waar mogelijk met oplaadpunten, bij winkel- en horecagebieden en openbaar vervoerpunten zoals stations en haltes. Ook in de wijken onderzoeken we de mogelijkheid tot (in pandige) fietsenstallingen.
- We willen een bewaakte fietsenstalling bij The Mall. Waarbij The Mall ook actief handhaaft op het (juiste) gebruik ervan.

2. Parkeren voor de deur

Wij willen geen betaald parkeren voor inwoners en ondernemers. Onder betaald parkeren verstaan we betalen per uur. Zo voorkomen we extra kosten voor inwoners die aangewezen zijn op de auto. Bijvoorbeeld ondernemers en mensen voor wie de auto de enige mogelijkheid is om een supermarkt of de dokter te kunnen bezoeken of die werken in de nacht. We nemen passende parkeermaatregelen.

- Wij houden bij ontwikkelingen in de gemeente in de gaten of deze niet ten koste gaan van parkeerplaatsen waardoor extra parkeerdruk in de omgeving ontstaat. Dit doen we door bijvoorbeeld afspraken te maken over de parkeernorm of inpandig parkeren.
- Waar inwoners of ondernemers de mogelijkheid hebben om op eigen terrein te parkeren, rekenen wij erop dat zij dat ook doen. Daar waar de gemeente het aantal (benodigde) parkeerplaatsen moeten berekenen, houdt zij ook rekening met de mogelijkheden om op eigen terrein te parkeren.
- Om kortdurend en langdurig misbruik van vrij parkeren te voorkomen, handhaven we op foutparkeren, slepen we auto's weg en pakken we autowrakken aan.

- Wij sluiten echter niet onze ogen voor situaties waar vrij parkeren leidt tot parkeeroverlast voor onze inwoners doordat parkeerplaatsen worden ingenomen door voertuigen van mensen die niet in de wijk of onze gemeente wonen. Dit geldt bijvoorbeeld in Voorburg-Noord en Voorburg-West. Of waar vrij parkeren leidt tot ongewenst langparkeren waar onze ondernemers de dupe van zijn doordat klanten niet dicht bij hun horecazaak of winkel kunnen parkeren, bijvoorbeeld bij De Julianabaan of Damcentrum. In deze situaties nemen we parkeermaatregelen. Daarbij passen we altijd maatwerk toe. Wij beoordelen per gebied welke parkeermaatregel, zoals een blauwe zone of vergunningparkeren, het meest effectief is.
- We zien in Voorburg-West en Voorburg Noord druk op parkeren ontstaan door bouwontwikkelingen in de omgeving. We zetten hier in op strikte handhaving met behoud van parkeernorm.
- Waar we parkeermaatregelen nemen, beboeten onze buitengewone opsporingsambtenaren foutparkeerders. Hoe groter de pakkans, hoe effectiever de parkeermaatregelen zijn.
- Waar we parkeermaatregelen nemen, zorgen we er ook voor dat bijvoorbeeld bezoek en mantelzorgers onbelemmerd kunnen parkeren.
- We stimuleren het gebruik van elektrische voertuigen door te zorgen voor voldoende parkeerplaatsen met oplaadpalen. Waar mogelijk vergroenen we parkeerplaatsen door grastegels te gebruiken.

3. Bereikbaarheid

Door een combinatie van verkeersmaatregelen, verkeersregelaars, parkeermaatregelen, het stimuleren van openbaar vervoer en de fiets en communicatie willen we een einde aan de verkeersoverlast rond de Mall. We gaan daarbij gedurfde keuzes zoals het ombouwen van de Sytwendefietsbrug of het verplaatsen van het tankstation aan de Noordsingel niet uit de weg.

- Wij willen dat een einde komt aan de verkeersoverlast rond The Mall doordat het wegennet de toestroom aan auto's niet kan verwerken en er onvoldoende parkeerplaatsen zijn. Dit doen we door een combinatie van verkeersmaatregelen, verkeersregelaars, parkeermaatregelen en het stimuleren van openbaar vervoer en de fiets.
- De verkeersmaatregelen bestaan uit aanpassingen aan het wegennet zoals het aanpassen van wegen en het instellen van een groene golf. Ook stellen we alles in het werk om de aanleg van ongelijkvloerse kruisingen voor de N14 te vervroegen met zo min mogelijk overlast voor de omliggende wijken tijdens de bouw.
- Wij zetten verkeersregelaars in om de doorstroom te verbeteren en parkeeroverlast in de wijken zoveel mogelijk te voorkomen. Wij willen de kosten hiervan verrekenen met The Mall zodat er op hun kosten maatregelen worden genomen om de bereikbaarheid te vergroten.

- Wij willen dat het parkeren bij The Mall gratis blijft, om een nog grotere parkeerdruk in omliggende wijken te voorkomen. Om ongewenst parkeren in de omliggende wijken te voorkomen, voeren we daar op basis van draagvlak een blauwe zone of vergunningparkeren in. We houden de kosten voor de inwoners van de betrokken wijken zo laag mogelijk. Op piekmomenten wordt in de betreffende wijken intensief gehandhaafd.
- In overleg met Metropoolregio Rotterdam Den Haag en aanbieders van openbaar vervoer optimaliseren wij de OV-verbindingen naar The Mall.
- Wij onderzoeken de mogelijkheden voor een vanAnaarMall-app die bezoekers van de Mall informeert over de actuele verkeerssituatie rond de Mall, de beschikbaarheid van parkeerplaatsen en de mogelijkheden om de Mall met het openbaar vervoer te bereiken.
- Om het gebruik van de vanAnaarMall-app te bevorderen en te bekostigen bevat de app reclame en aanbiedingen van ondernemers op The Mall.
- We verplaatsen het tankstation op de Noordsingel. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om de rijbaan voor de tunnel langer te maken, dit verkeer uit de doorgaande stroom te houden én een extra rijbaan voor de afslag Leidschendam-Voorburg te realiseren.
- Wij willen verkeersoverlast in Voorburg-West en 't Huygenskwartier vanuit de Binckhorst voorkomen. Daarom nemen we verkeersmaatregelen op de Binckhorstlaan die doorgaand autoverkeer ontmoedigen en gebruik van de Rotterdamse Baan bevorderen.
- Wij willen dat het Damcentrum een aantrekkelijk en goed bereikbaar winkelgebied is.
- We bevorderen een goede bereikbaarheid door het verkeersaanbod dat gebruik maakt van de Damlaan-Damplein-Damhouderstraat-route te beperken. Dit doen we door van de Damlaan een fietsstraat te maken waar de auto te gast is en het kruispunt Damlaan-Damhoudersstraat herin te richten. We bouwen de Sijtwendefietsbrug om tot een eenrichtingsweg om lokaal verkeer af te wikkelen.

4. Investeren in verkeersveiligheid

In 2023 hebben we samen met bewoners en ondernemers het **actieboek Verkeersveiligheid** opgesteld. Daarin staan kruispunten, straten of oversteken waarvan onze inwoners aangegeven hebben dat ze deze als onveilig ervaren voor zichzelf of hun kinderen. In de komende jaren pakken we deze punten allemaal aan. **Overlast van fatbikes** pakken we aan.

- Wij voeren het actieplan Verkeersveiligheid 2025 – 2028 uit in samenwerking met inwoners, ondernemers en belangengroepen.
- We zorgen dat kinderen erop kunnen vertrouwen dat ze veilig naar school kunnen fietsen en lopen in onze gemeente. Dit doen we door deze looproutes als eerste aan te pakken.
- Overlast van fatbikes die rijden waar ze niet mogen rijden is irritant en gevaarlijk. Via meer verkeerscontroles en rollerbank-acties pakken wij dit aan. Ook pakken wij verkeershuffters met knaluitlaten en roekeloos rijgedrag aan.

• Veiligheid

Veilig zijn en voelen

Politie, brandweer en ambulances staan **24/7 paraat** en zijn snel ter plaatse bij noodsituaties. We zijn hen hier dankbaar voor. Toch voelt niet iedereen zich prettig of veilig op straat. We **investeren daarom in de volle breedte van BOA's tot politie en crisismanagement**, van gemeentebreed tot diep in de wijken. Met **voldoende capaciteit** en iedere wijk een **eigen wijkagent**.

1. Veiligheid

- Veiligheid begint in de wijk. Door samen met bewoners, organisaties en ondernemers te kijken naar hoe zij veiligheid ervaren, kan handhaving en politie-inzet aangepast worden per wijk. Per 2027 beschikt iedere wijk in onze gemeente over een eigen wijkveiligheidsplan.
- In veel wijken dragen inwoners bij aan buurtveiligheid met buurtpreventieteams (BPT's) en Whatsapp-groepen. De gemeente ondersteunt dit. Wel letten we erop dat deze inzet geen vervanging wordt van de inzet van handhaving of de wijkagent.
- We willen het aantal BOA's verhogen. Daarbij zetten we ook in op jeugd BOA's.
- Handhavers worden aan een vaste wijk gekoppeld waardoor bewoners precies weten bij wie ze op een laagdrempelige manier onveilige en overlastgevende situaties kunnen melden.
- We willen dat handhavers daarbij zichtbaar en effectief op straat zijn. Dat betekent minder in de auto en meer te voet in de wijk.
- Al onze BOA's worden uitgerust met een bodycam.
- The Hunt, waarbij jongeren opdrachten uitvoeren, maar uit handen van politie en handhavers moeten blijven, was een succes en bracht jongeren en handhaving dicht bij elkaar. We willen dat The Hunt jaarlijks en steeds weer op andere plekken wordt georganiseerd.
- We willen cameratoezicht waar dat nodig is. Of het nu gaat om afvalhotspots of overlastgevende plekken op straat. Cameratoezicht vergoot de pakkans en biedt monitoring op risicoplekken.
- Overtreders krijgen gebieds- of huisverboden als zij zich niet aan de afspraken houden.
- Hardnekkige overlastgevers, of het nu in zwembaden, op pleinen of in parken is, krijgen vaker een gebiedsverbod opgelegd en worden bij herhaling beboet of strafrechtelijk vervolgd.
- Bij vermoeden van messenbezit fouilleren we preventief. Dit voorkomt gevaarlijke situaties en vermindert wapengebruik onder jongeren.
- Straatintimidatie, waaronder sissen, is helaas nog aan de orde van de dag. Iedereen kent wel iemand die niet meer (alleen) over straat durft. Overlastgevers pakken we aan met zichtbare en onzichtbare maatregelen.
- Om voor iedereen een veilige buitenruimte te creëren, zowel overdag als 's nachts, gaan we actief aan de slag om te zorgen dat huidige onveilige plekken aangepakt worden.

- We zetten fors in op de aanpak van huiselijk geweld en femicide.
- We hebben nu een eigen politiebureau en brandweerkazerne en dat houden we zo. Leidschendam-Voorburg beschikt echter maar over 68% van de benodigde politiecapaciteit. Liggend in de Randstad, met een groeiende gemeente en stijgend inwonersaantal gaat dit op een moment knellen. We willen dat de burgemeester in gesprek gaat met het Rijk om de politiecapaciteit voor onze gemeente te verhogen
- Sommige wijken delen nu een wijkagent. We willen dat iedere wijk in Leidschendam-Voorburg per 2027 een eigen wijkagent heeft.
- Wij staan in onze gemeente geen bordelen en/of coffeeshops toe. Illegale drugs- en prostitutiepanden worden meteen gesloten.
- De gemeente is alert op signalen die op ondermijning en witwaspraktijken kunnen wijzen zodat crimineel geld de bovenwereld niet bereikt. We weigeren een vergunning of trekken deze in als deze misbruikt worden voor het faciliteren van criminele activiteiten.
- De aanpak van inbraken, vernielingen, brandstichting en oplichting krijgen terecht veel aandacht. Dat zetten we door. Veel irritaties worden echter niet gemeld, zoals brulpijpen van patserauto's, straatraces en gaten in het wegdek. Dat verdient meer aandacht van politie en handhaving.

2. Vrijheid

Onze gemeente ligt in een prachtig land waar iedereen zich **vrij kan ontplooien**. Daar zijn we trots op en dat moeten we koesteren. **Vrijheid en veiligheid** vormen de basis voor een gelukkig leven, voor zowel inwoners, ondernemers als bezoekers van onze mooie gemeente.

- In onze gemeente worden de Nederlandse normen uitgedragen, ook binnen het onderwijs en bij de integratie van nieuwe inwoners. Het moet volstrekt duidelijk zijn dat we leven in een democratische rechtsstaat op basis van individuele vrijheden en gelijkwaardigheid. Denk aan gelijkwaardigheid van man en vrouw, acceptatie van LHBTI- personen, antisemitisme en de vrijheid van godsdienst.
- Het begint met taal: beheersing van de Nederlands taal is noodzakelijk om mee te kunnen doen aan de maatschappij en voor betere kansen in onze samenleving. Te vaak blijkt dat de Nederlandse taal nog een uitdaging, bijvoorbeeld tijdens de gemeentelijke naturalisatieceremonie. Daarom wordt beter gemonitord of inburgeraars het taalonderwijs op een goed niveau en met voldoende inzet doorlopen. Niet meedoen blijft niet zonder gevolgen: inburgeraars die de taaleis niet halen en die onvoldoende inzet tonen, worden beboet en gekort op de uitkering.
- We koppelen inburgering en taalonderwijs met het beroepsonderwijs, zodat het aanbod op het gebied van taal en beroepsonderwijs hand-in-hand gaan. Dit leidt tot de beste kans op doorstroom naar de arbeidsmarkt. Hierbij moet de gemeente samenwerken met onderwijsinstellingen en ondernemers.

- Leidschendam-Voorburg is verplicht om een bijdrage te leveren aan het oplossen van de landelijke opvangcrisis van vluchtelingen. Op dit moment zijn er twee asielzoekerscentra in de gemeente, waarvan één speciaal voor minderjarige vluchtelingen. Bovendien vangen we Oekraïense ontheemden op en huisvesten we statushouders. Wij zien geen ruimtelijke mogelijkheid om meer opvang te realiseren. We willen geen kleinschalige opvang in de wijk. Daarom werken we de komende raadsperiode niet vanzelfsprekend mee aan nog meer reguliere opvang van asielzoekers in onze gemeente.
- Onze gemeente heeft de regie op asielopvang, waarbij veiligheid en draagvlak van inwoners voorop staat. De opvang van asielzoekers moet in balans zijn met wat de gemeente aan kan. Zolang de spreidingswet van kracht is, zorgen wij onder strikte voorwaarden en naar draagkracht voor opvang van asielzoekers. We hebben in de vergunning voor de opvanglocatie aan het Stationsplein een eindtijd van 2+1 jaar op laten nemen. Voor ons betekent dit, ongeacht of de Spreidingswet dan nog van kracht is, geen automatische voortzetting van deze opvanglocatie.
- Zolang de wooncrisis voortduurt moeten statushouders net als andere inwoners wachten op een sociale huurwoning. Voorrang bij toewijzing is niet uit te leggen aan andere inwoners op de (lange) wachtlijst. Statushouders die aan onze gemeente worden toegewezen, willen we in eerste instantie huisvesten op (regionale) doorstroomlocaties. Voor afgewezen asielzoekers of illegale migranten is in Nederland geen plaats. De gemeente ondersteunt hen niet met hulp en verleent geen opvang.

3. Voorbereid zijn op calamiteiten

De wereld om ons heen is onzekerder en onveiliger geworden. We zorgen dat de gemeente en haar inwoners voorbereid zijn op crisis en inwoners snel en adequaat kan beschermen en ondersteunen door een actueel draaiboek wanneer 4G/5G uitvalt. We organiseren we een gemeentebrede crisisoefening.

- De gemeente heeft een actueel crisisbeheersingsplan dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Hierbij is er in het bijzonder aandacht voor het uitvallen van de drinkwater- en energievoorziening. Daarmee zijn we voorbereid op grote calamiteiten.
- In dit plan is ook bijzonder aandacht voor kwetsbare groepen in de stad zoals onze ouderen in verpleeghuizen of mensen die thuiszorg krijgen.
- De gemeente stelt een actueel draaiboek op voor crisiscommunicatie, waarbij rekening wordt gehouden met het uitvallen van 4G/5G, vast internet, of telefonie. We willen dat deze draaiboeken jaarlijks worden geactualiseerd.
- Niet alleen de overheid moet gereed zijn, maar ook onze inwoners. Inwoners moeten weten waar ze terecht kunnen voor informatie voor als er iets gebeurt. Onze maatschappelijke partners zoals de bibliotheek, het Sociaal Service Punt of de buurt- en of welzijnshuizen helpen mee in het bewustmaken van onze inwoners van wat kunnen ze doen, hoe een noodvoorraad eruitziet of waar ze naar toe moeten bij een crisis.
- We organiseren een gemeentebrede crisisoefening.

► Sport en cultuur

Meedoen en genieten

Leidschendam, Voorburg en Stompwijk hebben een **actief en breed verenigingsleven** van tafeltennis tot de hockey en van scouting tot muziekverenigingen en harmonieën. We ontwikkelen een **meerjarig sportbeleid**. We zoeken naar ruimte voor een **buitenbad** en trekken met de Provincie Zuid-Holland en gemeente Rijswijk op om **veilig zwemmen in de Vliet** mogelijk te maken.

1. Sport en beweging

Sporten en bewegen is niet alleen **leuk**, maar ook goed voor lichaam en geest. Sportclubs- en voorzieningen dragen bij aan een **gezonde, sportieve en leefbare gemeente**.

- Sportverenigingen hebben belang bij duidelijk, consistent en bovenal voorspelbaar beleid. Een meerjarige sportvisie zorgt voor tijdige investering en langetermijnvisie. Ook als de Gezond en Actief Leven Akkoord-middelen (GALA) van het Rijk stoppen.
- We willen dat buiten bewegen wordt gestimuleerd en dat dit kan in alle straten en wijken. Dit doen we met voldoende en inclusieve (sport)parken, speeltuinen, playgrounds en een pumptrack (fietsstuntbaan), maar ook in de hele inrichting van de buitenruimte.
- Met de groei van onze gemeente moeten ook de sportvoorzieningen meegroeien. We kijken actief naar nieuwe plekken en/of samenwerkingen voor verenigingen om die ruimte te vinden.
- We willen een buitenzwembad. Daarnaast trekken samen op met de gemeente Rijswijk en de Provincie Zuid-Holland om veilig zwemmen in de Vliet mogelijk te maken.
- We stimuleren kinderen om vroeg te beginnen met bewegen. Dit bevordert de gezondheid en prestaties op school. De gemeente maakt afspraken met het primair en voortgezet onderwijs over meer bewegen op school. Hierbij maken we zoveel mogelijk gebruik van sportverenigingen in onze gemeente en zetten we clubgebouwen in voor gymlessen of naschoolse opvang. Bijvoorbeeld op het terrein van Forum Sport.
- We vinden het belangrijk dat kinderen ongeacht hun achtergrond kennis kunnen maken met zoveel mogelijk en uiteenlopende sporten. We koesteren daarom onze sportstrippenkaart en de samenwerking met sportclubs hierin.
- We willen dat de gemeente zich dienstbaar opstelt naar sportverenigingen en -clubs. Zij moeten met al hun vragen bij één sportloket terecht kunnen; van sportbeleid tot verbouwplannen en verduurzaming van sportaccommodaties.

2. Ruimte voor Kunst en cultuur

In Leidschendam-Voorburg worden mooie evenementen georganiseerd en is er cultureel aanbod voor alle leeftijden. We zijn trots op onze theaters, bibliotheken en vele verenigingen en culturele initiatieven.

- We zijn trots op onze muziekverenigingen en harmonieën. We zorgen ervoor dat ze op een eigen plek kunnen floreren.
- We koesteren onze vrijwilligers. Zonder hen geen verenigingsleven. Om meer waardering te tonen aan al die vrijwilligers in onze gemeente, zetten we in op een passend gemeentelijk waarderingsbeleid als men zich meerjarig inzet als vrijwilliger.
- Het cultureel erfgoed van de gemeente mag gezien worden. Cultuur verbindt, inspireert en prikkelt. Wij promoten ons erfgoed, zowel bij onze bezoekers als onze inwoners en we zorgen voor goed onderhoud en beheer van dit cultureel erfgoed.
- We zetten volop in op evenementen om de winkelgebieden levendig te houden. Met ondernemersfondsen maken we hierover meerjarige afspraken. Zo kunnen we blijven genieten van evenementen zoals A Walk Downtown en de verschillende evenementen aan de Sluis.

- We maken het organiseren van festivals en kleine evenementen gemakkelijker door het zoveel mogelijk afschaffen van vergunningen voor kleine evenementen en deze te vervangen door algemene regels of een meldingsplicht. Zo stimuleren we ook buurtinitiatieven zoals Prinsenhofevenementen.
- We investeren in onze bibliotheken.
- We maken onze stad aantrekkelijk door meer kunst in de buitenruimte, zoals bijvoorbeeld op het Stationsplein of in parken.
- Als voorwaarde voor subsidie van culturele voorzieningen verwachten we dat aanvragers ook zelf zorgdragen voor een deel van de inkomsten en bijdragen aan een maatschappelijk doel.
- Via subsidievoorwaarden bevorderen we de samenwerking tussen culturele instellingen. Hierbij gaat het o.a. om onderlinge afspraken over het gebruik van gebouwen en personeel en vooral ook om programmatische afstemming.
- Vuurwerk hoort bij onze gemeente. We onderschrijven het aanstaande landelijke vuurwerkverbod. We willen een gemeentelijke vuurwerkshow. We maken op buurtniveau uitzonderingen mogelijk voor het afsteken van professioneel siervuurwerk met een vergunning. Bijvoorbeeld voor een huwelijk of een klein evenement. Dit gebeurt in nauwe afstemming met onze handhavers.

3. Toerisme en Recreatie

Onze mooie gemeente staat open voor meer toerisme zodat iedereen kan genieten van onze Vliet, de historische kernen, het erfgoed en het buitengebied. Toerisme zorgt voor reuring en biedt kansen aan ondernemerschap. Hiervoor willen we ons sterker en duidelijker profileren.

- We hebben als Leidschendam, Stompwijk en Voorburg veel te bieden, maar we willen ons sterker en duidelijker profileren. We zetten onze historie, ons netwerk van wandel, fiets- en vaarverbindingen, ons landschap en de natuur en onze 'shopping' mogelijkheden in landelijke bladen en andere (digitale) media in het zonnetje met ons eigen magazine 'LV verrast'. We zetten in op meer verbinding op het gebied van recreatie en toerisme tussen organisaties en ondernemers en de gemeente zelf, zodat zij van elkaar weten wat we bieden en dat op elkaar kunnen afstemmen.
- Niet alleen onze historische kernen en de Vliet bieden ruimte voor toerisme en recreatie. We hebben een prachtig buitengebied, waaronder Vlietland en de Driemanspolder. We steunen de activiteiten die Vlietland biedt, zoals watersport en het klimpark. Natuurliefhebbers genieten van de Vogelplas in het zuiden van Vlietland en het gebied van de waterberging in de Driemanspolder. Daar zijn we zuinig op.
- Intensiever en beter gebruik van de mogelijkheden van Vlietland draagt bij aan de recreatieve en economische waarde voor veel mensen. Tegelijkertijd geeft dit een kwalitatieve impuls, die ook het jaarrond gebruik en daardoor de veiligheid in het gebied sterk ten goede komt.
- Al jaren zijn er goedgekeurde plannen voor de ontwikkeling van recreatiewoningen in Vlietland. We steunen deze ontwikkeling en bouw van recreatiewoningen en een goede inpassing in dit deel van het gebied.
- Agrarische ondernemers krijgen volop de ruimte om hun activiteiten te combineren met recreatie en toerisme, zoals het aanbieden van eigen streekproducten. Dat draagt bij aan hun bedrijf en geeft toeristen en recreanten de gelegenheid om te genieten van wat een boerderij te bieden heeft.

► Zorg en ondersteuning

Iedereen kan en mag meedoen

Vroeg of laat krijgen we allemaal met zorg te maken. Daarom willen we goede en liefdevolle zorg in Leidschendam-Voorburg, waarbij onze inwoners centraal staan. Met hulp die in de wijk en het liefst aan huis wordt georganiseerd zodat het weinig aanpassing vraagt van ons dagelijks leven. Zodat je in je eigen buurt kunt opgroeien en oud kunt worden.

1. Goede zorg voor iedereen

- Wij vinden dat bij het zorg- en ondersteuningsaanbod dat de gemeente aanbiedt keuzevrijheid en behoud van regie het uitgangspunt moet zijn. Het Sociaal Servicepunt is een informatiepunt dat informatie geeft over lokale organisaties en/of aanbod dat voor iedereen vrij toegankelijk is.
- Inwoners met een hulp- en/of zorgvraag moeten goed en snel worden geholpen.
- Sociale wijkteams spelen hierbij een cruciale rol. Zo zorgen we voor basisondersteuning dichtbij in de wijk en in het dagelijks leven.
- Mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben, moeten die kunnen krijgen via de gemeente. Door iedereen een eigen bijdrage te laten betalen zorgen we voor bewuster gebruik van de zorg en ondersteuning die de gemeente biedt.
- We zorgen er voor dat huisarts, fysiotherapeut en andere eerstelijnszorg bereikbaar zijn door voldoende huisartsen, fysiotherapeuten, apotheken, wijkverpleegkundigen en tandartsen te hebben, waar mogelijk zonder wachttijsten.

- Wij zijn voor een harde aanpak van malafide zorgaanbieders. Deze aanbieders en de personen erachter moeten op een regionale zwarte lijst komen, zodat zij geen zorg meer mogen aanbieden in onze gemeente. De gemeente moet veel vaker en gericht controles uitvoeren op het declaratiegedrag van zorgaanbieders.
- Het aantal senioren in onze gemeente zal de komende jaren toenemen.
- Dit betekent ook een verandering in wensen en behoeften. Het is belangrijk om samen met senioren te kijken naar hoe zij in onze gemeente prettig oud kunnen worden en gezond en gelukkig in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen met voldoende passende voorzieningen. Ook domotica kan daaraan bijdragen. We stimuleren woonconcepten waar meerdere generaties achter één voordeur wonen en Knarrenhofjes. De seniorenmakelaar helpt bewoners wanneer zij kiezen voor doorstromen naar een passende woning.
- We willen blijvende aandacht voor het tegengaan van eenzaamheid.
- We stimuleren sporten en bewegen voor ouderen.
- We willen meer en slimmer gebruik maken van data door het WMO-voorspelmodel van de VNG beter in te zetten. Door alle data in beeld te brengen kunnen we zien waar en in welke wijken er welke behoefte is aan welke zorg, dan wel of er wachttijsten kunnen ontstaan. Hierdoor kunnen zorgaanbod en zorgvraag beter op elkaar worden afgestemd.
- Mantelzorgers verdienen onze steun en waardering. Dit doen we door hen af en toe te ontlasten door tijdelijke zorg, waarderingsprijzen of door het zoveel mogelijk wegnemen van praktische belemmeringen, zoals parkeervergunningskosten. We hebben daarbij vooral aandacht voor jonge mantelzorgers.

2. Veilig opgroeien en opvoeden

Ouders zijn verantwoordelijk voor het gezond opgroeien van hun kinderen. Wij helpen daarbij door een omgeving te bieden waarin kinderen op een veilige en prettige manier kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen. Leidschendam-Voorburg kent twee grote welzijnsorganisaties, WOEJ en Sport&Welzijn. We onderzoeken een **samenvoeging** van de twee organisaties.

- Opgroeien en opvoeden wordt in onze samenleving steeds ingewikkelder. Tegelijkertijd horen vervelende momenten ook bij het leven. We willen jeugdbeleid waarin we allereerst inzetten op burgerschap en talentontwikkeling, daarna pas op zorg en ondersteuning.
- Preventie is belangrijk. We doen eerst een beroep doen op laagdrempelige en preventieve hulp. Samenwerking tussen scholen, sportclubs, maatschappelijke partners en sociale wijkteams voorkomt onnodige verwijzingen naar zware zorg.
- De eerste stap zetten naar hulp is voor veel ouders ontzettend lastig. We willen dat deze drempel zo laag en zo dichtbij in de wijk als mogelijk is. We zorgen voor een Centrum Jeugd en Gezin-balie met deskundige medewerkers in iedere kern, die ouders zo snel mogelijk kunnen doorgeleiden naar de juiste hulp.

- Naast de gemeente verwijzen huisartsen, zorginstanties of scholen kinderen door voor jeugdhulp. We maken strakke afspraken met deze doorverwijzers voor jeugdhulp. Daarnaast blijven we inzetten op praktijkondersteuners (POH'ers) bij huisartsenpraktijken.
- De stijgende kosten van jeugdzorg vragen om gerichte acties. We zetten het actieplan Jeugd voort. Dit kan niet zonder begrenzing van jeugdhulp; wat doet de gemeente wel en wat niet? Zo komt beschikbare hulp het eerste waar het meeste nodig is, en is het effectiever en betaalbaarder.
- We zetten in op structurele verbeteringen in de jeugdzorg. Zo kopen we alleen nog maar zorg in die wetenschappelijk onderbouwd is. We doen lokaal wat lokaal kan en we bereiden jongeren tijdens hun jeugdhulp voor op het moment dat ze meerderjarig worden op het gebied van een woonvorm, financiën en werk en onderwijs.
- We maken de overgang tussen de Jeugdwet en de Wmo kleiner.
- De welzijnsorganisaties zijn grootverbruikers van subsidies. Door de gemeentelijke accountant is meermaals geconcludeerd dat er weinig tot geen relatie is tussen de uitgekeerde subsidie en de uitvoering. Wij willen onderzoek naar samenvoeging van de twee organisaties. Onze middelen moeten naar onze inwoners gaan die die nodig hebben, en niet naar overhead en salarissen van bestuurders.
- De nieuwe welzijnsorganisatie neemt de functie van het Sociaal Service punt over en geeft in elke wijkgerichte informatie over waar onze inwoners naartoe kunnen met vragen.

► Gemeente en Bestuur

Een moderne gemeente

Leidschendam-Voorburg heeft veel verenigingen met actieve leden en veel vrijwilligers die op allerlei terreinen actief zijn. Mensen doen veel goede dingen gewoon zelf. We **ondersteunen deze maatschappelijke kracht**. Daarbij hoort een **kleine, krachtige overheid** die zorgt voor een **betrouwbaar bestuur, goede dienstverlening** en een **verstandig financieel beleid** zodat de **basis op orde** is.

1.Financiën

Net als ieder huishoudboekje kunnen we **niet meer uitgeven dan dat we binnenkrijgen**. Minder inkomsten gaan we **niet verhalen bij de inwoners** of door te bezuinigen op onze maatschappelijke voorzieningen maar door ergens anders de kosten terug te dringen. We houden de **lasten zo laag mogelijk**.

- De begroting van de gemeente is voorzichtig en realistisch. Net als een huishoudboekje kunnen we niet meer uitgeven dan er binnenkomt. Nieuwe plannen moeten betaalbaar zijn, bijvoorbeeld door ergens anders te kijken waar het minder kan. Zo voorkomen we dat de totale uitgaven stijgen. Voldoende reserves zijn ook nodig voor mindere tijden.
- Belasting betalen is onvermijdelijk, maar de lasten houden we zo laag mogelijk. De OZB volgt de inflatie en de afvalstoffen- en rioolheffing dekken de kosten die op die onderwerpen worden gemaakt.
- Bij financiële tegenvallers en onverwachte ontwikkelingen kijken we eerst naar de uitgaven: waar kunnen deze minder? Als ergens te veel aan wordt uitgegeven, kijken we eerst of er mogelijkheden zijn om op dat onderwerp of een vergelijkbaar onderwerp de kosten terug te dringen. Pas daarna bekijken we of we ergens anders op kunnen besparen.

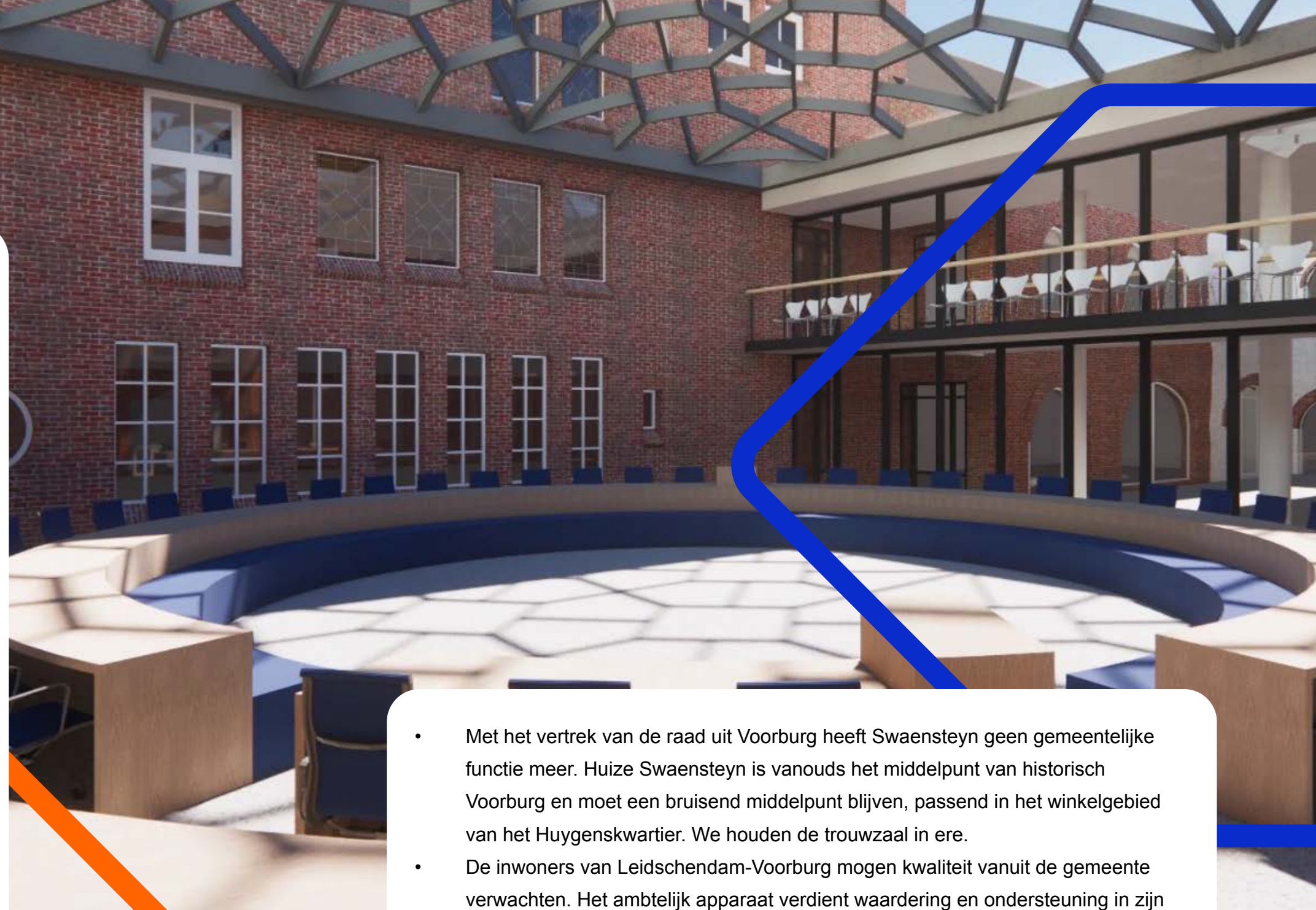
- De gemeente is bij haar inkomsten voor een groot deel afhankelijk van de Rijksoverheid. Met ingang van 2028 gaan we minder geld binnenkrijgen. Dat gaan we niet oplossen ten koste van de inwoners of door te bezuinigen op maatschappelijke voorzieningen.
- Gemeenten krijgen vaak te weinig geld voor dingen die de Rijksoverheid wettelijk bepaalt, zoals het organiseren van verkiezingen, het betalen van jeugdzorg en het leveren van goedkope huishoudelijke hulp. Daarom zetten we de lobby en gesprekken met het Rijk die we nu al actief voeren, stevig door.
- Subsidies moeten gericht zijn op de behoeften van inwoners. We hebben pas een nieuw subsidiebeleid waarbij de gemeente meer zeggenschap heeft over de besteding van het geld door de organisaties die subsidie krijgen. We willen de doelen die met de subsidie worden nagestreefd nauwkeurig vastleggen en bijhouden. Ook zijn we ervoor dat de organisaties die subsidie krijgen, hun activiteiten gaan bundelen of zelfs fuseren als dat organisatiekosten bespaart.
- Vanuit het gemeentelijke potje 'Vlietwensen' worden alleen eenmalige, kleinschalige initiatieven en wensen van inwoners bekostigd en niet die van professionele organisaties.

2. Sterke en kleine overheid met goede dienstverlening

De gemeente is van en voor de inwoners. De overheid moet bekwaam, betrokken en betrouwbaar zijn. Leidschendam-Voorburg is gebaat bij een stabiel bestuur.

- Onze gemeente loopt landelijk voorop in het begrijpelijk maken van de financiën voor inwoners, bijvoorbeeld met filmpjes en infographics. We blijven zorgen voor begrijpelijke overheidscommunicatie.
- Rond de aanslagen en het betalen van belastingen verwachten mensen terecht een goede dienstverlening. WOZ-vragen en bezwaren moeten snel worden beantwoord en behandeld. Met die ontwikkeling gaan we verder, onder meer door woningbezitters een persoonlijke digitale 'belastingomgeving' op de gemeentesite te bieden.
- Het servicecentrum wordt gemoderniseerd en de dienstverlening (zoals telefonische en digitale bereikbaarheid) wordt onderzocht en indien nodig, verbeterd. De gemeente biedt digitale ondersteuning waar het kan en persoonlijke hulp waar het moet. Hierdoor kunnen inwoners zelf kiezen welke vorm van dienstverlening het beste bij hen past.
- Uiterlijk in 2030 is onze digitale dienstverlening op orde: inwoners kunnen de meeste zaken eenvoudig online regelen krijgen ook buiten kantooruren ondersteuning via chat of telefoon. Balie en telefoon blijven beschikbaar.
- Inwoners, ondernemers en organisaties zouden niet telkens dezelfde informatie aan de gemeente hoeven te verstrekken. De interne gegevens worden bij elkaar gebracht om iedereen samenhangend van dienst te kunnen zijn. Zo kunnen vragen beter en sneller worden beantwoord.

- Bij vergunningverlening moet de gemeente in beginsel positief openstaan voor initiatieven rond ruimtelijke projecten. Als iemand een plan heeft, gaat de gemeente in de mee-denktstand en geeft vroegtijdig aan wat wel en niet zou kunnen en mogen. Aanvragen voor producten of vergunningen zijn digitaal te volgen, zodat inwoners en ondernemers altijd weten waar ze aan toe zijn.
- Leidschendam-Voorburg heeft een compact stedelijk gebied waar ruimte schaars is. Tegelijkertijd zijn voorzieningen en ontmoetingsruimten belangrijk. Daarom moet de gemeente haar vastgoed inzetten voor zoveel mogelijk gecombineerd maatschappelijk ruimtegebruik. Ook moet de gemeente waar nodig een vorm van makelaar worden voor verenigingen en maatschappelijke organisaties op zoek naar ruimte, door te weten waar ruimte-aanbod is en een verbinding te leggen met de eigenaren daarvan.
- Met de nieuwe gemeenteraadzaal en commissiezaal in het raadhuis in Leidschendam hebben we straks de beschikking over moderne, open ruimten die passen bij het belang en behoefte van een goede lokale democratie. We stellen deze ook ter beschikking van verenigingen en maatschappelijke organisaties die zoeken naar ruimte voor vergaderingen en bijeenkomsten.

- Met het vertrek van de raad uit Voorburg heeft Swaensteyn geen gemeentelijke functie meer. Huize Swaensteyn is vanouds het middelpunt van historisch Voorburg en moet een bruisend middelpunt blijven, passend in het winkelgebied van het Huygenskwartier. We houden de trouwzaal in ere.
- De inwoners van Leidschendam-Voorburg mogen kwaliteit vanuit de gemeente verwachten. Het ambtelijk apparaat verdient waardering en ondersteuning in zijn verdere ontwikkeling om te voldoen aan de verwachtingen. We willen minder inhuur door externen in dienst te nemen als zij een vacature invullen. Zo zorgen we ervoor dat kennis in huis komt en blijft.
- Innovatie heeft de toekomst. De gemeente gaat mee in ontwikkelingen rond domotica, robotisering, automatisering en AI om inwoners en ondernemers sneller en beter te helpen bij hun vragen en behoeften. Hierbij houden we oog voor veiligheid van persoonsgegevens en bescherming van privacy.
- We gebruiken slimme technologie zorgvuldig; we houden een openbaar overzicht van belangrijke algoritmes, vermelden op brieven wanneer AI is gebruikt bij de voorbereiding en een medewerker houdt altijd het eindoordeel. Gegevens zijn goed beveiligd en we laten dit periodiek onafhankelijk toetsen; medewerkers krijgen een training AI en dataveiligheid.

3. Waar iedereen mee kan praten

Inwoners willen en kunnen meer op andere manieren **meedoen aan de democratie** dan alleen door eens in de vier jaar te stemmen. Het opkomstpercentage van de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen geeft te denken: er moet meer gebeuren om mensen te betrekken. In de afgelopen periode heeft de gemeente veel gedaan aan het mogelijk maken van **participatie**. Die lijn zetten we door.

- We luisteren ook en juist naar degenen die niet vaak makkelijk uit zichzelf in de pen klimmen, inspreken of op bewonersavonden komen. Geslaagde experimenten zoals het kindervragenuur en het burgerpanel van inwoners die zijn geloot uit het bevolkingsregister verdienen daarom een vervolg.
- Leidschendam-Voorburg kent twee officiële Adviesraden: die van Stompwijk en over het Sociaal Domein. Hun waardevolle adviezen vinden we belangrijk.
- De werkzaamheden en adviezen van de Rekenkamer die we delen met Wassenaar, Voorschoten en Oegstgeest zijn vaak niet genoeg toegespitst op Leidschendam-Voorburg. We verkennen de mogelijkheid om deze wettelijk verplichte functie terug te halen naar onze eigen gemeente.
- Lokale media zijn belangrijk voor de democratie. Door de nationale

mediawet moet onze omroep Midvliet in 2028 opgaan in een grote regionale omroep. We onderzoeken hoe we toch kwalitatief lokaal nieuws kunnen waarborgen.

- De gemeente communiceert in de Nederlandse en Engelse taal, tenzij het echt niet anders kan dan in een andere taal (bijvoorbeeld in de opvang van Oekraïners) of als het gaat om kinderen, veiligheid en/of gezondheid (bijvoorbeeld in een pandemie).
- Leidschendam-Voorburg is geen eiland, maar ligt in een dynamische regio. Dit vraagt om regionale samenwerking. De afgelopen periode namen we het initiatief voor een sterkere samenwerking in de Haagse regio. Samenwerken op gebieden zoals ruimtelijke ordening, bereikbaarheid, sociaal domein en woningbouw verbetert de effectiviteit en kan kosten verlagen. Komende periode willen we een regionale agenda voor koers van onze gemeente zelf: waar liggen onze speerpunten en hoe gaan we die realiseren?
- We nemen daarbij het inzicht mee dat ontwikkeling van wonen en mobiliteit op elkaar inwerken en in de voorbereidingen steeds ingewikkelder wordt. We maken daarom werk van het beter aansluiten van ambtelijke en bestuurlijke voorbereiding van de plannen zelf, informatieverstrekking aan inwoners, participatie en de timing van besluitvorming.
- Gemeentebestuurders, raadsleden en ambtenaren draaien op basis van deze regionale agenda actief mee in regionale en landelijke netwerken en verbanden, zoals de MRDH, de VNG en het platform van middelgrote gemeenten M50. Daarmee dragen we bij als smaakmaker, bepalen we mede de lobby en halen we kennis binnen.

Colofon

Dank aan alle inwoners, organisaties en ondernemers die meegewerkt hebben aan de totstandkoming van dit programma.

Opmaak: Simone van Beek (Mindetch)

Fotografie: Michel Groen, Ap de Heus, Susan Neid-Kleer

Redactie: Sabrina van den Heuvel, Philip van Veller, Pieter Baeten

Volg op ons:

vvd-lv.nl